

Minister Finansów

Warszawa, 6 września 2024 roku

Sprawa: Interpelacja nr 4311 Pani Poseł Anny Dąbrowskiej-Banaszek
w sprawie finansowania zadań edukacyjnych.
Znak sprawy: ST8.054.5.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejm RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4311 Pani Poseł Anny Dąbrowskiej-Banaszek w sprawie finansowania zadań edukacyjnych, uprzejmie informuję.

Kwestie dotyczące edukacji są traktowane przez obecny Rząd priorytetowo. Potwierdzeniem tego jest znaczący wzrost w 2024 r. środków przekazywanych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (JST).

Część oświatowa subwencji ogólnej dla JST zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2024 wynosi 87 983 850 tys. zł i jest o 23 551 135 tys. zł wyższa od kwoty części oświatowej subwencji ogólnej określonej w ustawie budżetowej na rok 2023, tj. o 36,6%. W kwocie części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 r. uwzględniono środki przeznaczone na wzrost od 1 stycznia 2024 r. średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach, placówkach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) o 30% (w przypadku nauczycieli początkujących – o 33%) w wysokości 20,6 mld zł (w tym środki na wzrost samych średnich wynagrodzeń nauczycieli, wzrost dotacji dla szkół niesamorządowych oraz środki na „odmrożenie” zakładowego funduszu świadczeń socjalnych dla nauczycieli do kwoty bazowej dla nauczycieli planowanej w dniu 1 stycznia 2024 r.).

W kwocie części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2024 zostały uwzględnione także skutki finansowe zmiany zakresu zadań oświatowych, w tym m.in.

- skutki planowanej zmiany liczby etatów nauczycieli i struktury awansu zawodowego – 0,2 mld zł,

- skutki planowanego wzrostu zatrudnienia z tytułu standaryzacji zatrudnienia psychologów i pedagogów szkolnych – 0,5 mld zł,
- skutki planowanego wzrostu liczby dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i zwiększonego wymiaru kosztów ich kształcenia – 1,7 mld zł.

W ustawie budżetowej na 2024 r. zapewniono JST także niezbędne środki na planowane od 1 stycznia 2024 r. podwyżki średnich wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli – tak jak nauczycielom szkół, placówek uwzględnianym w części oświatowej subwencji ogólnej. Środki na ten cel w wysokości ponad 2,3 mld zł zostały zabezpieczone w rezerwie celowej budżetu państwa przeznaczonej na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego.

Takie działania podjęto po raz pierwszy. Dotychczas JST finansowały z własnych środków podwyżki wynagrodzeń tej grupy nauczycieli. Taka dodatkowa forma wsparcia finansowego pozwoli JST na uwolnienie środków finansowych, które bez tego wsparcia musiałyby zostać przeznaczone na realizację zadań związanych z podwyżką wynagrodzeń w przedszkolach i przeznaczenie ich na realizację innych zadań własnych JST.

Odpowiadając na pytania zawarte w interpelacji Pani Poseł należy podkreślić:

Ad. 1. Zadania oświatowe związane z prowadzeniem przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek oświatowych finansowane są z dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Jednym z dochodów samorządów terytorialnych jest część oświatowa subwencji ogólnej, obok dochodów własnych i dotacji celowych z budżetu państwa. Subwencja ogólna z budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym część oświatowa tej subwencji, jest więc przeznaczona na uzupełnienie dochodów własnych, a nie na pokrycie wszystkich wydatków związanych z realizacją zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego.

Rząd RP dąży do osiągnięcia jak najwyższego poziomu finansowania edukacji, dlatego też podnosi wydatki na ten cel. W przypadku porównania kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 r. do prognozy PKB na 2024 rok wskaźnik ten w roku 2024 wynosi 2,33%, natomiast w 2022 r. było to zaledwie 1,82%, a w 2023 r. wynosił 1,87%. Oznacza to, że wydatki budżetu państwa na edukację w postaci subwencji oświatowej w 2024 roku znacznie wzrosły.

Ad. 2. W projekcie nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwota potrzeb oświatowych zastępująca część oświatową subwencji ogólnej określona została z uwzględnieniem szkół i placówek niepublicznych. Zgodnie z wymienionym projektem minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Proponowane regulacje stanowią w przeważającej części powtórzenie dotychczasowych rozwiązań w zakresie ustalania i podziału części oświatowej subwencji ogólnej. W związku z tym planuje się, że poziom finansowania szkół i placówek niepublicznych utrzymany zostanie na zbliżonym do dotychczasowego poziomie.

Warto jednak dodać, że w projektowanej ustawie został rozszerzony katalog zadań uwzględnianych przy ustalaniu potrzeb finansowych o skutki wzrostu średnich wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto, globalne potrzeby oświatowe ulegną zwiększeniu o zadania w zakresie wychowania przedszkolnego, które dotychczas były dofinansowane w formie dotacji celowych z budżetu państwa.

Ad. 3. Skutki projektu nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wyniosą 24,8 mld zł. W efekcie tej reformy jednostki samorządu terytorialnego otrzymają większe dochody z tytułu udziałów w podatkach PIT i CIT, a dochody własne samorządów z tego tytułu będą w istotnym stopniu niezależne od wprowadzanych zmian systemowych w podatkach dochodowych.

Ad. 4. Ostateczny poziom wydatków ponoszonych przez JST na realizację zadań oświatowych jest konsekwencją podejmowanych przez organy stanowiące i wykonawcze szeregu decyzji w zakresie systemu organizacji szkolnictwa w swojej jednostce, np. liczba szkół, liczba oddziałów w poszczególnych typach szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych oddziałach. JST poprzez swoje organy prowadzi także politykę kadrową, w szczególności w zakresie liczby zatrudnionych w placówkach nauczycieli, struktury zatrudnienia z uwzględnieniem stopni awansu zawodowego oraz regulaminów wynagradzania nauczycieli na terenie danej jednostki.

Należy jednak zauważyć, że zarówno w obecnie obowiązującym systemie dochodów JST, jak i w projektowanym, środki na realizację zadań własnych JST będą zapewnione w formie dochodów własnych oraz transferów bezpośrednio z budżetu państwa w postaci subwencji ogólnej i dotacji celowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Hanna Majszyk

podsekretarz stanu